

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2021

1011/2021

Laki kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 26 §, 28 §:n 4 momentti, 37 §, 38 §:n 1 momentti sekä 49 ja 58 §, sellaisina kuin niistä ovat 37 § osaksi laissa 1223/2009 sekä 58 § osaksi laeissa 1151/2007 ja 84/2016, sekä

lisätään lakiin uusi 5 a § ja 74 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1223/2009 ja väliaikaisesti osaksi laissa 1019/2019, uusi 3 momentti seuraavasti:

5 a §

Leski

Tässä laissa *leskellä* tarkoitetaan edunjättäjän kanssa avioliiton solminutta henkilöä sekä edunjättäjän kanssa yhteistaloudessa avioliittoa solmimatta elänyttä henkilöä.

26 §

Oikeus leskeneläkkeeseen

Oikeus leskeneläkkeeseen on leskellä, joka:

1) on solminut avioliiton edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta ja jolla on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa;

2) on muuttanut asumaan yhteistalouteen edunjättäjän kanssa ennen kuin tämä oli täyttänyt 65 vuotta, yhteistalous on edunjättäjän kuollessa jatkunut vähintään viisi vuotta ja hänellä on edunjättäjän kanssa yhteinen alle 18-vuotias lapsi, joka asui edunjättäjän ja lesken kanssa samassa taloudessa; edunjättäjällä tai leskellä ei tarkoiteta sellaista henkilöä, joka on samaan aikaan avioliitossa muun kuin yhteistaloudessa asuneen puolison kanssa; tai

3) edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta ja jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta; edellytyksenä on lisäksi, että avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Jos lesken ja edunjättäjän yhteinen lapsi on annettu ottolapseksi ennen edunjättäjän kuolemaa tai leski on ottanut edunjättäjän lapsen ottolapsekseen vasta edunjättäjän kuoltua, oikeutta 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaiseen leskeneläkkeeseen lapsen perusteella ei ole.

Leskeneläkkeeseen ei ole oikeutta leskellä, joka saa aikaisemman avioliittonsa tai yhteistalouden perusteella tässä laissa tarkoitettua tai ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä perhe-eläkelaisissa (38/1969) tarkoitettua tai kansaneläkelain voimaantulon jälkeen annetun lain (569/2007) 5 §:ssä tarkoitettua leskeneläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä ennen kuin hänen oikeutensa aikaisempaan leskeneläkkeeseen on lakannut.

Leskeneläkkeeseen ei ole oikeutta leskellä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

28 §

Alkueläke

Lesken alkueläke lakkaa sen kuukauden lopussa, jonka aikana nuorin perhe-eläkkeeseen oikeutetuista lapsista täyttää 18 vuotta, jos leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen 26 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Alkueläke lakkaa myös, jos leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta. Alkueläke lakkaa aina viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana leski täyttää 65 vuotta.

37 §

Jatkoeläkkeen lakkaaminen

Jos leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen 26 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, leskeneläkkeen jatkoeläke lakkaa sen kuukauden lopussa, jonka aikana edunjättäjän kuolemasta on kulunut kymmenen vuotta tai jos edunjättäjän kuollessa hänen ja lesken kanssa samassa taloudessa asui lapsi tai lapsia, joilla on oikeus perhe-eläkkeeseen edunjättäjän jälkeen, leskeneläke lakkaa aikaisintaan sen kuukauden lopussa, jonka aikana nuorin perhe-eläkkeeseen oikeutetuista lapsista täyttää 18 vuotta.

Jos leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen 26 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella, leskeneläkkeen jatkoeläke lakkaa sen kuukauden lopussa, jonka aikana nuorin säännöksessä mainituista lapsista täyttää 18 vuotta.

Lesken jatkoeläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta.

Lesken jatkoeläke lakkaa, kun leskelle myönnetään 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke. Jos eläke myönnetään kuukauden ensimmäisestä päivästä, jatkoeläke lakkaa sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa jatkoeläke lakkaa eläkkeen myöntämistä seuraavan kuukauden alusta.

Jatkoeläkkeen perusmäärä lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona lesken kanssa samassa taloudessa asunut lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken ja edunjättäjän kanssa jo edunjättäjän kuollessa, muuttaa pois lesken taloudesta. Perusmäärä lakkaa aina viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, jona nuorin edellä mainituista lapsista tai lesken ja edunjättäjän yhteisistä lapsista täyttää 18 vuotta.

Sen estämättä, mitä 1–5 momentissa säädetään, lesken jatkoeläke lakkaa aina viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski täyttää 65 vuotta.

Jatkoeläkkeen täydennysmäärä lakkaa ilman eri päätöstä, jos 73 §:n 3 momentin 3 kohdan perusteella keskeytettyä täydennysmäärää ei ole kahden vuoden kuluessa keskeyttämisestä lukien vaadittu maksettavaksi.

38 §

Lakkautettavan jatkoeläkkeen myöntäminen kertasuorituksena

Jos leskeneläkettä on maksettu vähintään vuoden ajalta ja se lakkautetaan sillä perusteella, että leski solmii uuden avioliiton ennen kuin on täyttänyt 50 vuotta, leskelle maksetaan kertasuorituksena se jatkoeläkkeen määrä, joka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta kolmelta vuodelta, tai jos leskeneläke olisi jatkunut kolmea vuotta lyhyemmän ajan, leskelle maksetaan kertasuorituksena se jatkoeläkkeen määrä, joka hänellä olisi ollut oikeus saada tältä ajalta.

49 §

Perhe-eläkkeen myöntäminen todennäköisen kuoleman perusteella

Jos edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, Kansaneläkelaitos arvioi poliisille tehdyn katoamisilmoituksen tai muun vastaavan selvityksen perusteella edunjättäjän todennäköisen kuolinpäivän ja myöntää perhe-eläkkeen edellä mainittua todennäköistä kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta.

Jos perhe-eläke on myönnetty tämän lain perusteella ja myöhemmin ilmenee, että edunjättäjä on elossa, perhe-eläke lakkautetaan selvityksen saamista seuraavan kuukauden alusta.

58 §

Leskeneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkehakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) lesken henkilöllisyystiedot;
- 2) edunjättäjän henkilöllisyystiedot, asuinmaa ja kuolinaika;
- 3) edunjättäjän ja lesken Suomessa sekä ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;
- 4) tiedot leskeneläkkeeseen vaikuttavista ansio- ja muista tuloista; sekä
- 5) tiedot eläkkeistä, joita edunjättäjä oli saanut tai hakenut.

Leskeneläkehakemuksessa tulee myös selvittää, onko hakijalla yhteistä alle 18-vuotias lasta edunjättäjän kanssa sekä asuiko samassa taloudessa lesken kanssa alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi edunjättäjän kuollessa sekä tällaisen lapsen henkilöllisyystiedot.

Jos leskeneläkettä haetaan 26 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella, hakemuksessa on lisäksi selvitettävä lesken ja edunjättäjän yhteistalouden kesto.

Leskeneläkkeensaajan on sen lisäksi, mitä 56 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään, ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle eläkkeeseen vaikuttavien tulojen muutoksesta ja tämän lain mukaisen työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen taikka näitä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen myöntämisestä.

Ulkomailla asuvan lesken on toimitettava hakemuksen liitteeksi virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

74 §

Etuuden lakkaaminen

— — — — —

Jos etuudensaajan kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, Kansaneläkelaitos lakkauttaa etuuden poliisille tehdyn katoamisilmoituksen tai muun vastaavan selvityksen perusteella arvioimaansa etuudensaajan todennäköistä kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.

Tätä lakia sovelletaan vuonna 1975 ja sen jälkeen syntyneisiin edunsaajiin, jos edunjättäjä on kuollut tämän lain tultua voimaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, tämän lain 49 §:ää sovelletaan kaikkiin edunjättäjän todennäköiseen kuolemaan perustuvaa perhe-eläkettä koskeviin muutoksiin, jotka sattuvat tämän lain tultua voimaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, leskellä on oikeus perhe-eläkkeeseen tämän lain 26 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan, jos edunjättäjä on kuollut tämän lain tultua

1011/2021

voimaan. Tämän lain 26 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaiseen leskeneläkkeeseen sovelletaan kansaneläkelakia sellaisena kuin se on tämän lain tultua voimaan.

Helsingissä 19.11.2021

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen